

muše GLASILO SKUPŠČINE OBCINE LAŠKO delo

Letnik VI. — Laško, julij-avgust 1972 — številka 7—8 (59/60)

V BREZAH

PRAZNIČNO RAZPOLOŽENJE

ZA LETOŠNJI OBČINSKI PRAZNIK

Letošnje prireditve za proslavo občinskega praznika so se zvrstile v počastitev občinskega praznika, dneva borca, praznika rudarjev in 100-letnice obstoja gasilskega društva Radeče.

Praznovanje se je pravzaprav začelo že 30. junija. Ta dan je bila popoldne v dvorani gostišča »HUM« v Laškem slavnostna seja družbenopolitičnega zbora. Slavnostno sejo je otvoril predsednik občinske skupščine Miha PROSEN, ki je po uvodnih besedah navzočim posredoval še brozovne čestitke, katere so med drugimi poslali za občinski praznik tudi obe pobratimski občini VRBOVEC iz Socialistične republike Hrvaške in TRSTENIK iz Socialistične republike Srbije. Medtem ko se je pobratimska občina Trstenik opravičila, da se proslav ob našem občinskem prazniku letos ne bo mogla udeležiti in je ob tej priliki izrekla najboljše želje za nadaljnji razvoj občine, je delegacija iz pobratimske občine Vrbovec prispela dan kasneje in se potem udeležila vseh proslav in prireditev ter ostala med nami do zaključka osrednje proslave v Brezah.

O pomenu občinskega praznika ter o dosedanjem delu in vlogi družbenopolitičnih in delovnih organizacij v občini pri oblikovanju socialističnega samoupravnega sistema ter go-

spodarskem razvoju občine je imel daljši referat sekretar občinske konference ZK Cveto KNEZ.

Za tem je član komisije za podelitev občinskih nagrad za leto 1972 Rudi GROSAR posredoval predloge z obrazložitvijo komisije. Oba zbora sta predlog komisije osvojila in potrčila, nakar je predsednik občinske skupščine vsakemu od predlaganih nagrajencev izročil nagrado in listino o podelitvi občinske nagrade za 1972.

NAGRADO OBČINE LAŠKO — 2. JULIJ za leto 1972 so prejeli:

GASILSKO DRUŠTVO RADEČE — ŽELEZNIČARSKA GODBA ZIDANI MOST — MAJCEN Jože iz Laškega — **OŽEK Leopold** iz Šmarjete pri Rimskih Toplicah in prof. **PEŠEC Janez** iz Radeč.

Na tej slavnostni seji so bila hkrati izročena tudi odlikovanja nekaterim borcev in aktivistov NOV občine Laško, ki so bili z ukazom predsednika republike odlikovani:

Z REDOM ZASLUGE ZA NAROD S SREBRNO ZVEZDO

NAPRET Marija, Laško, Orožnov trg 2

Z MEDALJO ZA HRABROST

BLATNIK Jakob, Blatni vrh — **KOZOLE Rudolf**, Jurklošter — **ŠANTEJ Avgust**, Polana — **ŠPAN Ivan**, Lahovgraben in **ZUPANC Franc**, Lahovgraben;

Z MEDALJO ZASLUGE ZA NAROD

BOBOVEČKI Anton iz Polane; **CAMLOH Ivan** iz Polane; **GACNIK Jože** iz Marijine vasi; **KOZMUS Franc** iz Paneč; **KOZMUS-SAJTEL Marija** iz Paneč; **KREBS Anton** iz Debra; **KREBS Marija** iz Debra; **SIREC dr. Jože** iz Laškega in **ŠMID Stanko** iz Mrzlega polja.

S tem je bila slavnostna seja družbenopolitičnega zbora občine Laško zaključena.

Ta dan je bila potem odprta še razstava otroških likovnih del v prostorih Muzejske zbirke v Laškem. Na tej razstavi so v dneh od 1. do 6. julija razstavljali mladi likovni ustvarjalci osnovnih šol iz Trstenika in Laškega.

Krajša slovesnost je bila tudi v Hudi jami, kjer se je formirala brigada »Kozjanski odred 1972«. Brigada, v kateri so bili mladinci in mladinke, nekdanji borci in pripadniki JLA ter mladinci iz pobratenih občin Vrbovec in Trstenika, je iz Hude jame krenila na Sedraž, odtod pa skozi Šmarjeto do Rimskih Toplic in dalje na področje Kozjanskega. Ob petju borbenih in partizanskih pesmi je brigada korakala skozi vasi in spotoma obiskala tudi partizanske domačije. Udeleženci pohoda so priredili tudi krajše mitinge.

Brigada »Kozjanski odred 1972« se je potem 4. julija udeležila še osrednje proslave v Zadobravi pri Ljubljani. Prvi dan proslave občinskega praznika je bil zaključen s kulturno akademijo v dvorani doma Dušana Poženela v Laškem s koncertom pevskih zborov.

Nedelja 2. julija je bila posvečena počastitvi Dneva borca. Prireditve je začela v Rečici že zgodaj dopoldne z obiskom partizanskih obeležij, opoldne pa so se udeleženci zbrali na zaključno prireditev pred sindikalnim domom v Rečici.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Navodila kmetom

DA NE BI ZAMUDILI ROKOV V POSTOPKU O OD-
MERI PRISPEVKA ZA STAROSTNO ZAVAROVANJE

Na strani 10

AKCIJE DRUGEga BATALJONA

III. ŠTAJERSKA VDV BRIGADA je bila z reorganizacijo štajerskega bataljona VDV formirana 25. avgusta 1944 v Radmirju pri Ljubnem v Savinjski dolini.

Pred tem je Štajerski bataljon VDV vodil z okupatorjem boje na Dobrovljah, v Spodnji Rečici, v Zgornji Savinjski dolini, na Dravskem polju, v Revirjih in Celju.

Ko se je Štajerski VDV bataljon v popolnem sestavu zbral 29. julija 1944 na področju Tira na Mozirskih planinah, je dobil nalogo, da sodeluje v veliki vojaški akciji za osvoboditev Zgornje Savinjske doline. Skupno s Šlandrovo brigado je potem 30. julija 1944 sodeloval v napadu na Ljubno.

Po tej veliki in uspešni akciji je bila Zgornja Savinjska dolina osvobojena.

25 dni kasneje se je Štajerski bataljon VDV reorganiziral v III. Štajersko VDV brigado, dotedanji štab bataljona pa je bil povišan v štab brigade.

III. Štajersko VDV brigado so od takrat dalje sestavljali štirje bataljoni:

I. bataljon — za področje Savinjske doline, revirjev in Zasavja,

II. bataljon — za področje Kozjanskega in okolice,

III. bataljon — za področje Pohorja in

IV. bataljon — za področje Koroške.

Komandni sestav reorganiziranega Štajerskega bataljona VDV je tudi v nanovo formirani III. Štajerski VDV brigadi ostal nespremenjen;

dopolnjen je bil le z načelnikom štaba Ante Juričem — Mato, ki je prišel z Dolenjske.

Štab III. Štajerske VDV brigade so sestavljali:

Komandant Anton Vratinar-Antonosko — namestnik komandanta Jože Štok-Korotan — politkomisar Jože Koželj-Zdravko — nam. politkomisarja Karel Vovk — načelnik štaba Ante Jurič-Mato.

Bataljoni III. Štajerske VDV bri-

PRAZNIČNO RAZPOLOŽENJE V BREZAH

(Nadaljevanje s 1. strani)

Laški rudarji so naslednji dan proslavili svoj praznik to pot na Smohorju.

Glavni osrednji del proslave občinskega praznika je bil letos v Brezah nad Laškim. Tu so se na praznik Dneva borca poleg domačinov in občanov iz vse občine zbrali še številni drugi udeleženci: partizanske enote SLO, enote civilne zaščite, laški gasilci, borci 2. bataljona III. Štajerske VDV brigade, ter gostje iz pobratene občine Vrbovec, sosednje šentjurske

in šmarske občine, oče in mati v Brezah padlega komandanta 2. bataljona FRANCA GORJANCA-BOBEKA in drugi.

Po končanih vajah enot SLO, civilne zaščite in gasilcev je potem na slavnostnem prostoru zbranim udeležencem spregovoril sekretar medobčinskega sveta ZK Janez ZAHRASTNIK.

Zlasti veličasten je bil tisti del proslave, ko so razglasili, da skupščine občin Laško, Sentjur pri Celju in Šmarje pri Jelšah podeljujejo domilec 2. bataljonu III. štajerske VDV brigade. V imenu vseh treh občin je bataljonu listino o tem izročil predsednik šmarske občine Beno BOŽIČEK.

Slavje so popestrili s svojim kulturnim programom pevci in recitatorji iz osnovnih šol Laško in Rimske Toplice, medtem ko je godba na pihala iz Laškega poskrbela, da je ob njenih zvokih bilo razpoloženje čim bolj praznično — veselo.

Proslava letošnjega občinskega praznika v Brezah je pomenila nove pridobitve tudi za to področje. Za to slovesnost je bila za prevoz s tovornjaki in avtobusi usposobljena cesta iz Laškega do Brez, pa tudi z »one druge strani« iz Sentjurja so jo ob sodelovanju občanov, krajevne skupnosti in drugih že toliko usposobili, da je bil dostop z lažjimi vozili mogoč.

Zaključne prireditve v okviru proslave občinskega praznika so bile v soboto in nedeljo v Radečah, ko je gasilsko društvo proslavilo 100-letnico svojega obstoja s prikazom sodobnega gašenja, s promenadnim koncertom in slavnostno akademijo ter izročitvijo novega gasilskega avtomobila.

Cepprav je velik del načrtovanih nalog zlasti za področje Brez, kjer je bila osrednja proslava, bil do občinskega praznika opravljen, pa je del teh prav zaradi premajhne zavzetosti nekaterih delovnih organizacij, ki so to pot »stale ob strani«, ostal še neizvršen.

Upamo, da bo zamujeno že v bližnji bodočnosti še storjeno in da občani iz Brez in njene okolice ne bodo ostali razočarani.

POROČILO KOMISIJE

O IZIDU RAZPISA ZA PODELITEV
»NAGRADA OBČINE LAŠKO — 2. JULIJ«
ZA LETO 1972

Razpis je bil objavljen v glasilu »Naše delo«, na razglasni deski na sedežu občine in na razglasnih deskah vseh krajevnih uradov. Razen tega je bil razpis poslan vsem krajevnim skupnostim, osnovnim organizacijam SZDL, kulturno prosvetnim društvom, telesnokulturnim društvom, gasilskim društvom in osemetkam.

Končni rok prijave je bil 15. maj 1972.

Do roka je prispelo od 13 predlagateljev 27 predlogov, po roku pa še od 5 predlagateljev 10 predlogov, tako da je skupno 18 predlagateljev predlagalo 37 kandidatov. Od vseh predlaganih kandidatov se nanaša 16 predlogov na pravne osebe in 21 na fizične osebe.

Komisija je na svoji seji dne 24. maja 1972 obravnavala vse predloge. Moramo poudariti, da je bila komisija pred težavno nalogo, saj je morala izmed tolikih predlogov izbrati le pet ob ugotovitvi, da bi tudi ostali predlagani kandidati izpolnjevali pogoje za podelitev nagrade.

Komisija predlaga, da se »Nagrada občine Laško — 2. julij« podeli za leto 1972 naslednjim kandidatom:

V skupini delovnih in drugih organizacij:

- GASILSKEMU DRUŠTVU RADEČE
- ŽELEZNIČARSKI GODBI ZIDANI MOST

V skupini posameznikov:

- MAJCEN Jožetu, predmetnemu učitelju, Laško
- OŽEK Leopoldu, upokojujencu, Rimske Toplice
- PEŠEC Janezu, profesorju, Radeče.

Laško, dne 30. junija 1972

KOMISIJA

VSEM NAGRAJENCEM NAŠE ČESTITKE!

UREDNIŠTVO

III. ŠTAJERSKE VDV BRIGADE

gade so bili dokončno formirani 10. septembra 1944.

Iz poročil štaba VDV brigade o delovanju 2. bataljona povzemamo:

14. novembra 1944

Drugi bataljon na Kozjanskem kaže dobro aktivnost v političnem in vojaškem pogledu. So zelo aktivni v akcijah, posebno minerski vod.

20. novembra 1944

Dne 29. oktobra 1944 je drugi bataljon vodil borbo z vermani v Sentjederti na Bizeljskem. Napadlo je okoli 200 vermanov, katere so naši iz zasede razbili in pognali v beg. Obležalo je 6 mrtvih in 6 ranjenih vermanov. S tem so rešili vas pred požigom in ropom.

Drugi dan je bila poslana 2. četa pod vodstvom namestnika komandanta v okolico Rudnice, da poišče sektor za operiranje. Za vodiča je bil intendant in poznavalec terena Ivan Arh. Naša patrulja pa je padla v zasedo. Ob tej priliki sta bila ubita dva naša borca. Izgubili smo 2 mitraljeza in pet pušk. Sum izdaje. Arha aretirali.

1. decembra 1944

Dne 28. novembra 1944 smo imeli konferenco vseh bataljonskih štabov. Prisostvoval ji ni štab 2. bataljona, ker še ni dospel. Komandant tega bataljona je padel pred kratkim na Dolenjskem, ko je bil na kurzu.

Komandanti bataljonov so poročali o stanju bataljonov na sektorjih.

10. decembra 1944

Po stanju tega dne je brigada imela vsega 633 borcev; od tega 383 organiziranih v KP in SKOJ in 250 neorganiziranih. Od 383 organiziranih v celotni brigadi jih je bilo največ — 105 borcev — v II. bataljonu.

KRATKI IZVLEČKI IZ SPOMINOV TOVARIŠA KOROTANA

II. bataljon je ob priliki napada naših partizanov na Mozirje septembra 1944 poškodoval progo med Šoštanjem in Šmartnem ob Paki, nato pa tamkaj postavil zasedo, zvrnil osebni vlak in oklopniak, pozneje pa sprejel borbo z nemško pešadijo.

V borbi, ki je trajala ves dan, so borci VDV prizadejali sovražniku občutne izgube. Po tej borbi je odrinil bataljon v Topolščico, kjer je rekveriral precejšnje količine sanitetnega materiala.

Na poti na Kozjansko je 2. bataljon pri Rimskih Toplicah miniral železniško progo. Po prehodu na svoje področje se je takoj zagnal proti močno razporejeni gestapovski agenciji in razdiral nemški rasni zid na Bizeljskem. Za tem je orožje, ki so ga skupaj z opremo in obleko odvrгла angleška letala na Kozjanskem, odpremil v conso intendantu-

ro. Nato so VDV-jevci kljub močni posadki v Laškem uspeli obračunati z nemškim županom, odpeljali so konje iz pivovarne ter odnesli iz urada Heimatbunda tri pisalne stroje.

Drugi bataljon je uspel uničiti petokolonaški center na sektorju Sromlje-Stara vas ter v spopadu s Kočevarji potolči več sovražnikov. Nekoliko kasneje je bataljon vodil težko borbo z Nemci pri Lešah, naslednji dan pa je vdrl v Pečovnik in miniral skladišče eksploziva, nato pa pri St. Rupertu bil hudo borbo.

2. bataljon je januarja 1945 zapustil področje Kozjanskega in odrinil v Šaleško-mislinsko dolino. Spotoma je izvršil akcijo na tovarno no-

gavic v Polzeli. Nato je sodeloval v borbi proti Nemcem, ki so januarja in februarja stalno napadali osvobodilne sile na Štajerskem. V marcu in aprilu so borci izvršili več miniranj komunikacijskih objektov in vsestransko napadali sovražnika.

Aprila 1945 se je bataljon premaknil proti Mariboru. Ko je 8. maja v Slovenskih Konjicah razoroževal Nemce, so ga iznenada napadli ustaši in vlasovci, ki se niso hoteli vdati našim silam. Borci so z bliskovito akcijo in protiučarjem kmalu zadušili sovražnikov odpor, nato pa odrinili v Maribor, kjer so z razorožitvijo poslednjih Nemcev dočakali dan zmage.

SKUPSCINE OBČIN LAŠKO, SENTJUR, PRI CELJU, ŠMARJE PRI JELŠAH

podeljujejo

II. Bataljonu III. Štajerske VDV Brigade

OB PROSLAVI DNEVA BORCA NA BREZI DNE 4. JULIJA 1972
PRESEDNIKI SKUPSCIN OBČIN

LAŠKO
MILKA PROSEN

SENTJUR

ACT SVETINA

ŠMARJE

SENKY BOZIC

LISTINA O PODELITVI DOMICILA

POSEBNO ŠOLSTVO V OBČINI

Nesporazumi so v življenju pogosti in imajo največkrat številne in dalekosežne posledice. Med take splošno razširjene nesporazume sodi mnogokrat tudi posebno šolstvo, predvsem tisto, za otroke motene v duševnem razvoju. Nepoučen človek zelo lahko postane žrtev predsodkov in povsem zmotnih naziranj in stališč. Zlasti v današnjem času, ko je večje število otrok motenih v duševnem razvoju deležno izrazitejše skrbi in splošne pozornosti, je nujno potrebno, da se najprej preprosto vprašamo, ali je posebna osnovna šola za otroke motene v duševnem razvoju res manjvredna šola.

Ko starši, ki so pripravljeni na vse žrtve za uspeh svojega otroka, spoznajo, da njihov otrok v redni osnovni šoli ne more napredovati, storijo vse, da bi otrok vendarle uspel. Takrat se začne neizprosna bitka za to, da bi bil otrok v šoli za vsako ceno uspešen. Ta bitka je boleča za starše in za otroka in se odvija od tam, ko se začnejo starši učiti z otrokom in porabijo za to ves svoj razpoložljivi čas, pa vse do tam, ko hočejo nekateri otroka celo s telesnimi kaznimi prisiliti, da bi uspeval. Kadar pa je vzrok otrokovemu neuspehu duševna razvojna prizadetost, vsa taka prizadevanja stanje vsestransko poslabšujejo in so vnaprej obsojena na neuspeh in razočaranje.

Kje je rešitev?

Rešitev za otroke, ki so umsko manj razviti in se zaradi tega težko učijo, brez svoje krivde in brez krivde staršev, je samo ena: **posebna osnovna šola**. Zakaj? Zato, ker v posebni šoli prilagodijo zahtevnost otrokovi zmogljivosti in se z otrokom ukvarjajo posebej za to delo šolani učitelji, ortopedagogi. V rednih posebne šole je manj učencev, da se lahko učitelj posveti tudi vsakemu otroku posebej, kar v redni osnovni šoli ni mogoče. Posebna osnovna šola usposobi otroka — če pride seveda dovolj zgodaj v posebno osnovno šolo in ne zapravi preveč časa s ponavljanjem razredov v redni osnovni šoli — tudi za ustrezno poklicno usposabljanje in tako omogoči, da se razvijejo tudi taki otroci v polnopravne in družbeno koristne člane. **Samo v posebni osnovni šoli lahko teže učljiv otrok doseže svoj največji možni razvoj.** Posebna osnovna šola torej ni manjvredna šola. Tragičen nesporazum je, če starši delajo proti temu, da bi se njihov otrok v šoli v posebno osnovno šolo, kadar je to potrebno. Posebna osnovna šola ni nič sramotnega, ne za otroka ne za starše. Taki starši ne razumejo, da daje družba za njihovega otroka več denarja, da bi dosegel osnovnošolsko izobrazbo v okoliščinah, v katerih otrok to zmore.

Nepopisno in ganljivo je spremljati razvoj prej odrinjenega in zamorenjenega otroka, ki je bil izpostavljen posmehu, zaničevanju, grožnjam in pritiskom vseh vrst vse do telesnih kazni, ko najde v posebni

osnovni šoli svoj prostor pod soncem, ko polno zaživi, ko je žalosten in ne vesel, kadar odpade pouk, ko tudi on doživi čustvo uspeha, ko se zave, da tudi on zmore šolske zahteve. Srečen je otrok in srečni so starši.

Priprave za otvoritev posebnega oddelka pri osnovni šoli v Laškem so potekale že vse od leta 1930. Ne zato, ker bi Laško po številu duševno prizadetih otrok izstopalo, ampak zato, ker so bili že takrat v Laškem ljudje, ki so razumeli pomen in potrebe po posebnem šolanju prizadetih otrok. V letu 1936 je bil ustanovljen posebni oddelek,

takrat so ga imenovali pomožni oddetek, ki je eden od prvih posebnih oddelkov v Sloveniji, saj je bil ustanovljen takoj za Celjem, kjer takrat še ni bilo samostojne posebne osnovne šole. Taki šoli sta bili pred vojno v Sloveniji samo v Ljubljani in Mariboru. Posebni oddetek v Laškem je imel tri razrede in je deloval neprekinjeno od pričetka vojne. Med okupacijo ni bilo posebnega oddelka v Laškem.

Po osvoboditvi je začel delovati v Laškem posebni oddetek s šolskim letom 1946/47. Z republiško zakonodajo je bil oddetek leta 1953 reorganiziran v samostojno enooddelčno posebno osnovno šolo. V šolskem letu 1957/58 je imela šola že štiri razrede, ni se pa mogla ustrezno razvijati zaradi pomanjkanja šolskih prostorov.

V šolskem letu 1963/64 so bile ustanovljene posebne kategorizacijske komisije, ki odločajo o tem, kateri otrok se naj prešola v posebno osnovno šolo. Predlaganega otroka najprej posamezno preuči:

MATERIALNA POMOČ

Občani Rimskih Toplic

Rimske Toplice so zdraviliško turistični kraj. Mnogi gostje nas leto za letom obiskujejo. Navdušujejo se nad prirodnimi lepotami, zdravilnimi učinki termalne vode, prijaznostjo in vljudnostjo naših ljudi in urejenostjo in čistočo tujskih sob. Le eno nam zamerijo in očitajo — neurejenost in zanemarjenost našega okolja. In še res je! Nimamo kaj skrivati, odkrito si priznajmo, da za urejenost in čistočo našega okolja doslej nismo imeli preveč poslušala in smisla. Lepo urejena tujska soba in zanemarjeno ter neurejeno okolje se ne skladata v enovito urejenost ter pri gostih povzroča kritiko in negodovanje. Zato moramo pri ureditvi našega okolja napraviti odločne korake naprej. Začetni koraki so težavni, negotovi, polni kolebanja, zato je **TURISTIČNO DRUŠTVO RIMSKE TOPLICE** vam pripravljeno priskočiti na pomoč.

Društvo je na občnem zboru sprejelo pravilnik o sodelovanju Turističnega društva Rimske Toplice pri estetskem in komunalnem urejanju Rimskih Toplic.

Poglejmo, kakšna določila ima ta pravilnik:

1. Turistično društvo Rimske Toplice (v nadaljnjem besedilu — društvo) sodeluje s Krajevno skupnostjo Rimske Toplice, družbenimi orga-

nizacijami in društvi in s prebivalci pri estetskem in komunalnem urejanju kraja Rimske Toplice.

2. Društvo sodeluje z

- regresi
- posojili
- prispevki
- nagradami.

3. Za nabavo zaboječkov (korita) s kljukami in za nabavo okrasnega grmičja, vrtnic in ostalih trajnic namenjenih za olepšavo pročelij zgradb in njihovega okolja daje društvo regrese.

Regres znaša 50 % od nabavljene vrednosti blaga, če se nabavi oziroma naroči preko društva.

4. Posojilo lahko dobe prebivalci za ureditev cvetličnega vrta, oziroma za ureditev okolja hiše. Pod ureditvijo so mišljena zemeljska in gradbena dela.

Društvo daje za dobo 5 let posojilo:

- za ureditve s predračunsko vrednostjo nad 1.000 din 50 % posojila
 - za ureditve s predračunsko vrednostjo nad 2.000 din 60 % posojila
 - za ureditve s predračunsko vrednostjo nad 3.000 din 70 % posojila
- Obrestna mera je 2 %.

Posojilojemalec mora k prošnji za odobritev posojila priložiti:

- skico ureditve okolja, ki jo izdelata strokovna oseba;

PRED VOJNO IN DANES

psiholog, ortopedagog, psihiater in socialni delavec, nakar šele sledi skupna odločitev. Brez kategorizacijske odločbe, ki natančno opredeljuje vrsto in stopnjo otrokove prizadetosti, se danes ne sme vsolati v posebno šolo nobenega otroka. Taki pregledi pa so seveda povezani s stroški in zgodi se, da se komu zdi tak izdelek odveč. Če se pa zavedamo, da gre pri prešolanju otroka za zelo pomembno odločitev, ne more biti vprašanja, ali bomo otroke prešolali po približnih vtisih in mnenjih ali po ugotovitvah za to pristojnih strokovnjakov.

V šolskem letu 1967/68 je začel delovati pri osnovni šoli v Radečah eksterni oddelek posebne osnovne šole Laško, ki je pa bil po enem letu ukinjen, ko je bil urejen prevoz teh učencev v Laško. Prevoz kategoriziranih otrok je bil organiziran tudi za območje Zidanega mosta, Rimskih Toplic, Sedraža, Rečice in Reke. Posebna osnovna šola je tako postala dostopna ne samo otrokom iz Laškega, ampak s celot-

nega področja občine, kjer je mogoče organizirati prevoz.

Pred vojno in neposredno po njej je bil šolski okoliš posebne osnovne šole enak laškemu šolskemu okolišu, danes pa zajema področje celotne občine in tako omogoča posebno šolanje ne samo mestnim otrokom, ampak tudi otrokom iz okolice, ki včasih te možnosti niso imeli. To pomeni izreden napredek posebnega šolstva v občini, ki pa ne bi bil uresničljiv, če ne bi bilo v Laškem nove osnovne šole, če ne bi imela občinska skupščina takega vsestranskega razumevanja za posebno šolstvo kot ga ima. Brez vsakega pretiravanja lahko ugotovimo, da je malo občin, ne samo na celjskem področju, ampak v Sloveniji, kjer bi bil povojni razvoj neke posebne osnovne šole tak, kot je v Laškem, ko se je šola razvila od enega predvojnega oddelka do popolne osemrazredne posebne osnovne šole s šolskim okolišem za celotno področje občine.

S tem, ko je šola dobila leta 1969

lastno zgradbo, ima vse temeljne materialne pogoje, da razvije delo do optimalnih razsežnosti. Šola ima danes osem učilnic, lastno sodobno opremljeno telovadnico in delavnico za tehnični pouk, ki pa še ni povsem opremljena. V tekočem šolskem letu obiskuje v 11 oddelkih šolo 133 učencev, od teh je 82 vozačev. Za učence, ki se vozijo, je urejeno varstvo pred poukom in po pouku. S pomočjo temeljne izobraževalne skupnosti so bili pravkar adaptirani prostori, tako da bi dobila šola že v bližnji bodočnosti tudi svojo šolsko kuhinjo, saj je Društvo za pomoč duševno nezadostno razvitim osebam SRS že obljubilo sredstva za opremo kuhinje in jedilnice.

Učenci posebne osnovne šole se že med šolanjem uvajajo v delovno prakso. Prvič je bila taka praksa organizirana v šolskem letu 1969/70. Vse delovne organizacije v občini so sprejele z vsem razumevanjem učence posebne šole na delovno prakso in šoli tudi sicer pomagajo zlasti z materialom za tehnični pouk. S tem, ko ima šola tudi učitelja strokovnjaka za telesno vzgojo ter za tehnični in likovni pouk, se vključujejo učenci laške posebne šole tudi v republiška tekmovanja na področju telesne vzgoje in likovnega pouka. Šola pa prireja vsako leto razstavo izdelkov učencev iz likovnega in tehničnega pouka.

V zvezi z razvojem posebne osnovne šole v Laškem je bilo leta 1970 ustanovljeno Društvo za pomoč duševno nezadostno razvitim osebam za občino Laško. Letos aprila je bil drugi redni občni zbor društva, ki se ga je udeležila predsednica republiškega odbora društva, tovaršica Ada KRIVIC. Navzoči so bili tudi sekretar Občinske konference SZDL, tajnik temeljne izobraževalne skupnosti, predstavniki zdravstvene in socialne službe, starši in drugi člani društva. Število članov se je v dveh letih močno povečalo. Ob ustanovitvi so bili v društvo včlanjeni le starši in učitelji posebne osnovne šole. Uspelo nam je, da smo v društvo vključili zlasti mnogo uslužbencev občinske uprave. Istočasno smo razširili tudi glasilo društva ZBORNİK. Od prvotnih 44 naročnikov se je število povečalo na 61.

Otroci, ki se teže učijo, so prav tako naši kot vsi drugi. Potrebni pa so našega posebnega razumevanja, ljubezni, potrpežljivosti in pomoči, da bi bilo tudi njihovo otroštvo in mladost vedra in sproščena. S takimi hotenji pa se vključujemo tudi v uresničevanje deklaracije o pravicah mentalno prizadetih, ki jo je sprejela lansko leto Organizacija združenih narodov.

STANA KOŠEC

TURISTIČNEGA DRUŠTVA

uredimo vsa naša naselja

- predračunsko vrednost del;
- izjavo, da bo posojilo uporabil izključno za ureditev okolja zgradbe.

O odobritvi in o višini posojila odloča predsedstvo. Ta tudi sklene s posojilojemalcem ustrezno pogodbo.

Posojilo se vrača mesečno, lahko pa se s pogodbo določi drugačen čas vračanja.

5. Društvo lahko daje krajevni skupnosti ali drugi organizaciji, ki je zadolžena za komunalno dejavnost, prispevke za komunalno urejanje kraja (Rimske Toplice, Ogeče in Smarjeta) pod pogoji, da najmanj v enaki višini kot je prispevek, nameni za te namene krajevna skupnost oziroma organizacija, ki je zadolžena za komunalno dejavnost.

O višini prispevka kakor tudi o namembnosti odloča upravni odbor društva.

6. Upravni odbor društva vsako leto razpiše nagrade in sicer:

3 nagrade za najlepše okrasitve pročelij zgradb,

3 nagrade za najlepše ureditve okolja zgradb.

Nagrajence določi posebna tričlanska komisija, ki jo sestavljajo:

— predstavnik Turističnega društva Rimske Toplice;

— predstavnik Krajevne skupnosti Rimske Toplice;

- predstavnik Celjske turistične zveze.

Komisija si ogleda ureditve spomladi (maj—junij) in poleti (avgust—september) in vsakokrat oceni vsako ureditev s točkami do 10. Tisti trije, ki so dobili največ točk, so nagrajenci.

O vrsti nagrad (denarne ali praktične) odloča upravni odbor društva. Nagrade se podelijo nagrajencem na članskem sestanku.

Od nagrad po tej točki so izvzeti člani predsedstva društva.

7. Za vse oblike pomoči po 2. točki tega pravilnika je za vse pogoji, da so upravičenci člani Turističnega društva Rimske Toplice.

Menimo, da so te oblike pomoči sprejemljive za vse prebivalce Rimskih Toplic. Želimo, da s skupnimi močmi in naporom uredimo naš kraj oziroma naše okolje tako, da bo nam v ponos, turistom pa v veselje. S tem bomo tudi dokazali našo visoko stopnjo kulturnega odnosa do našega prostora in okolja.

Prebivalci Rimskih Toplic! Naloga — ureditev okolja — je naloga nas vseh, zato naj ne bo nikogar, ki bi odklanjal izvršitev te naloge.

TURISTIČNO DRUŠTVO
RIMSKE TOPLICE

Pravice in dolžnosti iz zakona

Skupščina SR Slovenije je na svojem zasedanju 16. marca 1972 sprejela zakon o starostnem zavarovanju kmetov (objavljen v Uradnem listu SRS, št. 13-133/72).

Ker je ta zakon vzbudil pri kmečkem prebivalstvu precej zanimanja, nima jo pa vsi možnosti, da se z besedilom kot je objavljeno, seznani, bom skušal v tem članku seznaniti kmete z nekaterimi bistvenimi določili tega zakona.

Zakon je razdeljen na 6 delov, in sicer:

1. del — Temeljne določbe
2. del — Obvezno starostno zavarovanje kmetov
3. del — Varstveni dodatek kmetov-borcev
4. del — Razširjeno zavarovanje
5. del — Organizacija skupnosti
6. del — Prehodne in končne določbe.

TEMELJNE DOLOČBE

Starostno zavarovanje kmetov je obvezno.

Z obveznim starostnim zavarovanjem kmetov se določa minimalni krog kmetov — upravičencev, katerim se zagotavlja minimalna pokojnina za starost (starostna pokojnina).

Z razširjenim starostnim zavarovanjem kmetov se lahko določi širši krog pravic, kot jih zagotavlja obvezno zavarovanje oziroma se vanj vključi tudi osebe, ki niso zajete z obveznim starostnim zavarovanjem.

Obvezno starostno zavarovanje kmetov temelji na načelih vzajemnosti in solidarnosti kmetov samih in družbenopolitičnih skupnosti pri kritju stroškov in zagotavljanju pravic iz tega zavarovanja.

Razširjeno starostno zavarovanje kmetov temelji na načelih vzajemnosti in solidarnosti kmetov, ki s svojimi prispevki v celoti zagotavljajo sredstva, potrebna za kritje stroškov tega zavarovanja.

Starostno zavarovanje kmetov se organizira in izvaja po načelu samoupravljanja kmetov — zavarovancev v samoupravni interesni skupnosti starostnega zavarovanja kmetov na območju SR Slovenije.

Kmetje — kooperanti, ki imajo po predpisih o združevanju kmetov pravico do zdravstvenega, invalidskega in starostnega zavarovanja v obsegu kot osebe v delovnem razmerju, imajo pravico do izbire, da se zavarujejo v pokojninskem zavarovanju oseb v delovnem razmerju ali v starostnem zavarovanju kmetov po tem zakonu.

Kmetje-borci NOV in španski borci imajo poleg pravice do starostne pokojnine tudi pravico do varstvenega dodatka. Za kmete borce po tem zakonu se šteje kmet, ki je stopil v NOB pred 9. septembrom 1943, oz. 13. oktobrom 1943 in mu je čas od tedaj do 15. maja 1945 priznan v dvojnem trajanju.

Posameznemu zasebnemu kmečkemu gospodarstvu pripada v okvi-

ru obveznega starostnega zavarovanja kmetov le ena pokojnina. Če pridobi kmet-zavarovanec pravico do več pokojnin, more uživati le eno od njih, in sicer tisto, ki jo sam izbere.

OBVEZNO STAROSTNO ZAVAROVANJE KMETOV

1. Pravice in pogoji za njihovo uveljavljanje

Za starostno pokojnino je zavarovan kmet,

— ki se kot lastnik, solastnik, zakupnik ali uživalec kmetijskega zemljišča ukvarja s kakršnokoli kmetijsko dejavnostjo in je zavezanec prispevka iz osebnega dohodka od kmetijske dejavnosti, in sicer ne glede na to, ali je oproščen tega prispevka, in ne glede na to, ali ima še kakšne druge dohodke;

JOŽE KAJTNA

— ki je na podlagi proizvodnega sodelovanja deloma ali v celoti svoje kmetijsko zemljišče združil z obdelovalnim zemljiščem kmetijske gospodarske organizacije in je po uspehih svojega dela in za oddano zemljišče udeležen v dohodku kmetijske gospodarske organizacije, pa ni z njo v delovnem razmerju;

— ki se v pridobitne namene kot posameznik poklicno ukvarja z lovom, ribolovom ali s kakšno drugo kmetijsko dejavnostjo in je zavezanec prispevka iz osebnega dohodka od kmetijske dejavnosti.

Z zavezanci so glede pravice do starostne pokojnine izenačene tudi osebe, ki so bile pred uvedbo starostnega zavarovanja kmetov zavarovanci v smislu 16. člena zakona o zdravstvenem zavarovanju in o obveznih oblikah zdravstvenega varstva (glej prejšnji odstavek) pa jim je ta lastnost prenehala zato, ker so še pred uvedbo starostnega zavarovanja kmetov izročile za izgovorjeni preužitik svojo kmetijo osebi, ki ima ob uveljavitvi tega zakona lastnost zavezanca (preužitkarji).

Pravico do starostne pokojnine si pridobi zavezanec, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

1. da ima do dneva uveljavljanja pravice do pokojnine vsaj 5 let lastnost zavarovanca;

2. da je v zadnjih dvajsetih letih pred uveljavljanjem pravice do pokojnine opravljal najmanj 10 let kmetijsko dejavnost; kmetu — borcu se v dobo 10 let vštevata čas ude-

ležbe v narodnoosvobodilni vojni v priznanem trajanju;

3. da je dopolnil 65 let, kmet — borec pa 60 let;

4. da ob uveljavljanju pravice do pokojnine izroči kmetijo osebi, ki postane s prevzemom kmetije zavarovanec v smislu tega zakona. Zavezanec pa lahko uveljavlja starostno pokojnino tudi v primeru,

— če deloma ali v celoti odtuji oziroma izroči kmetijo prevzemniku, ki nima lastnosti zavarovanca po tem zakonu (delavec, organizacija združenega dela, občina ipd.) pa se le-ta zaveže plačevati prispevek za obvezno starostno zavarovanje kmetov po določbah tega zakona;

— če ne izroči kmetije, vendar se on sam ali kdo drug namesto njega zaveže plačevati prispevek za obvezno starostno zavarovanje po določbah tega zakona.

Preužitkar ima pravico do starostne pokojnine, če izpolnjuje naslednje pogoje:

1. da se preživlja z izgovorjenim preužitkom,

2. da je ob uveljavljanju pravice do pokojnine dopolnil 65 let, če ima status borca pa 60 let,

3. da je ob izročitvi posestva izpolnjeval pogoje zavezanca po tem zakonu.

Če zavezanec izgubi zaradi razlastitve zemljišča lastnost zavarovanca — kmeta po tem zakonu, mu mora organ, ki tak ukrep sprejme, zagotoviti uživanje pokojnine ali nadomestilo za izgubljeno pravico, dokler mu ni na drug način zagotovljena socialna varnost.

Starostna pokojnina znaša 250 din mesečno, skupščina skupnosti in skupščina SR Slovenije pa lahko zvišata znesek.

Ob smrti zavarovanca pridobi njegov zakonec pravico do družinske pokojnine ob naslednjih pogojih:

1. da je dopolnil 65 let starosti,

2. če je bil umrl zakonec ob smrti uživalec starostne pokojnine po tem zakonu,

3. če je umrl zakonec izpolnjeval pogoje za uveljavitev pravice do starostne pokojnine po tem zakonu ali

4. če je bil umrl zakonec ob smrti star najmanj 60 let in je izpolnjeval pogoje zavarovanja.

Zakonec kmeta — boreca uveljavlja pravico do starostne pokojnine, ko dopolni 60 let in izpolnjuje ostale poprej navedene pogoje.

Znesek družinske pokojnine je enak znesku starostne pokojnine.

2. Financiranje

Zavarovanci (v nadaljnjem besedilu: zavezanec prispevka) prispevajo h kritju stroškov s tem, da plačujejo prispevek za obvezno starostno zavarovanje kmetov (v nadaljnjem besedilu: prispevek).

o starostnem zavarovanju kmetov

Prispevek sestavljata:

— prispevek v določenem znesku, čigar višina je enaka za vse zavarovance (enotni prispevek) ter

— prispevek v določenem odstotku od odmerne osnove (prispevek v odstotku).

Enotni prispevek znaša 75 % od povprečnega letnega zneska stroškov obveznega starostnega zavarovanja na kmetijo.

Prispevek v odstotku se določa po stopnji (odstotku) od odmerjene osnove. To stopnjo predstavljata tisti odstotek, ki pri katastrskem dohodku 5.000 din letno pokrije 25 % povprečnega letnega zneska stroškov obveznega zdravstvenega zavarovanja na kmetijo.

Višino enotnega prispevka in stopnje prispevka v odstotku določa skupnost starostnega zavarovanja kmetov.

Prispevek zavezancev se določi v letnem znesku ter se plačuje v enakih trimesečnih obrokih, ki pa morajo biti plačani v 45 dneh od dneva zapadlosti v plačilo.

Prispevke po tem zakonu odmerja in pobira davčna uprava občine. Davčna uprava objavi zavezancem višino odmerjenih prispevkov.

V času razgrnitve se lahko vložijo zahteve za ugotavljanje zmožnosti plačevanja odmerjenega prispevka.

Davčni organ z odločbo obvesti zavezance o odmerjenem prispevku. Zavezanec ima pravico do pritožbe zoper odločbo o odmeri prispevka v 15 dneh po prejemu odločbe.

3. Obveznosti družbenopolitičnih skupnosti

Družbenopolitične skupnosti sodelujejo s svojim prispevkom pri kritju stroškov starostnega zavarovanja kmetov takole:

— Socialistična republika Slovenija:

1. krije računsko razliko v celoti.

Računska razlika je razlika med vsoto dohodkov, ki jih je po finančnem načrtu skupnosti treba zbrati za posamezno leto, in vsoto prispevkov, odmerjenih po davčnem organu po določilih tega zakona.

2. H kritju razlike med odmerjenim prispevkom in določenim zneskom prispeva toliko, da njen delež skupaj z računsko razliko predstavlja dve tretjini od polovice dohodkov, ki jih je treba zbrati po finančnem načrtu skupnosti.

Komisija, ki jo pooblasti občinska skupščina, določi tiste zavarovance, ki niso zmožni plačati odmerjenega prispevka; hkrati tudi določi, kolikšen del tega prispevka so zmožni plačati glede na svoj ekonomski položaj (dolžni znesek).

Vsoto razlik med odmerjenimi prispevki in dolžnimi zneski krijejo družbenopolitične skupnosti in sicer republika toliko, kot je določeno pod

točko 2 in občine, kot je določeno pod točko 1 za občine.

— Občinska skupščina zagotovi skupnosti:

1. razliko med odmerjenim prispevkom in določenim zneskom, kolikor ta ni pokrit s prispevkom republike občini (glej prejšnjo 2. točko).

2. razliko med plačanim oziroma izterjanim prispevkom in prispevkom, ki so ga zavezanci prispevka dolžni plačati.

Občina ima do zavezanca prispevka terjatev za razliko med odmerjenim in dolžnim zneskom, ki jo je zanj plačala; prav tako ima občina terjatev do zavezanca za znesek, ki bi ga moral plačati, pa je zanj plačala občina. Za obe terjatvi ima občina zastavno pravico na nepremičninah zavarovanca — dolžnika.

VARSTVENI DODATEK KMETOV — BORCEV

Kmet — borec si pridobi pravico do varstvenega dodatka s pridobitvijo pravice do starostne pokojnine po tem zakonu, če je socialno ogrožen. O tem, ali posamezni kmet — borec izpolnjuje pogoje za varstveni dodatek, odloča upravni organ občine, potem ko dobi mnenje občinske organizacije Zveze borcev NOV. Ta organ tudi določi višino varstvenega dodatka, pri čemer najvišji znesek varstvenega dodatka ne more presežati razlike med vsakokratnim mejnim zneskom najnižjih pokojninskih prejemkov v pokojninskem zavarovanju delavcev in starostno pokojnino po tem zakonu.

Zakonec kmeta — borca, ki je bil upravičen do varstvenega dodatka, pridobi ob njegovi smrti pravico do varstvenega dodatka, če je upravičen do družinske pokojnine in če je v podobnem socialnem položaju, kot je bil umrli zakonec.

Izdatke za varstveni dodatek krije republika in občina, vsaka polovico.

RAZŠIRJENO ZAVAROVANJE

Razširjeno zavarovanje lahko uvede skupnost s tem, da

— razširi krog upravičencev do starostne pokojnine tudi na osebe, ki niso zajete z obveznim starostnim zavarovanjem kmetov, vendar imajo zagotovljeno zdravstveno varstvo po predpisih o zdravstvenem zavarovanju kmetov,

— določi višino pokojnine za posamezne oblike oziroma primere razširjenega starostnega zavarovanja,

— uvede pravico do invalidske pokojnine ter določi njeno višino.

Sredstva za kritje stroškov razširjenega zavarovanja zagotavljajo sami zavarovanci s svojimi prispevki.

ORGANIZACIJA SKUPNOSTI

Skupnost je samoupravna interesna skupnost zavarovancev, v kateri zavarovanci zagotavljajo, urejajo in izvajajo starostno zavarovanje kmetov.

Skupnost je pravna oseba.

Skupnost upravljajo zavarovanci neposredno in po skupščini, ki je najvišji organ upravljanja skupnosti. Skupnost ima svoj statut.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

Upravičenci do starostne pokojnine kmetov lahko uveljavljajo pravico do starostne pokojnine:

— od 1. januarja 1973 — če so dopolnili starost 75 let, oziroma kmetje — borci 70 let;

— od 1. januarja 1974 — če so dopolnili starost 70 let, oziroma kmetje — borci 65 let;

— od 1. januarja 1975 — vsi ostali upravičenci.

Kmetje — borci stari nad 60 let, ki so upravičeni do varstvenega dodatka po tem zakonu, lahko uveljavljajo pravico do starostne pokojnine po 1. januarju 1973 ne glede na določbe prejšnjega odstavka.

Kmet — borec to svojo lastnost dokazuje z odločbo, izdano po predpisih o pokojninskem zavarovanju. Kmetje — borci NOV, ki takšne odločbe nimajo, vlagajo zahteve za ugotovitev statusa borca NOV pri organu, ki odloča o pravici do pokojnine oziroma varstvenega dodatka po tem zakonu.

Organ o zahtevi odloči, ko dobi predhodno mnenje organizacije ZB NOV. Odločba tega organa ima pravni učinek samo za uveljavljanje pravic po tem zakonu.

Skupščina skupnosti starostnega zavarovanja kmetov se mora konstituirati, sprejeti statut in finančne načrte najkasneje do 30. novembra 1972.

Občanom Krajevne skupnosti Rimske Toplice

Izvršilni odbor sveta Krajevne skupnosti Rimske Toplice ponovno vabi vse občane naselij RIMSKE TOPLICE, OGEČE, SMARJETA in GLOBOKO, ki še niso oddali izpolnjenih vprašalnikov, ki so bili priloženi v prejšnji številki »NAŠEGA DELA«, da to storijo čimprej in jih v prihodnjih dneh, najkasneje pa do 31. julija 1972 oddajo na KRAJEV-
NAČRTE URADU RIMSKE TOPLICE.

naše delo 7

800 LET JURKLOŠTRA (11)

IZ PREJŠNJE STEVILKE:

ZIČKI MENIHI SO SE V KRIZI LETA 1177 OBRNILI NA PAPEŽA; TA JIM JE PRIPOROČAL POTRPEŽLJIVOST, ZRAVEN PA POSREDOVAL PRI USTANOVITELJEVEM NASLEDNIKU, DA JE SAMOSTANU POVEČAL DOHODKE.

Tudi jurkloštrskim menihom je naslednik njihovega ustanovitelja, krški škof Dietrich, leta 1185 povečal dohodek na ta način, da jim je dodelil desetino vseh živil (vina, žita, živali oz. mesa, sira itd.), ki je dotedaj pripadala škofovskemu gradu Pilštanj z grajskih posestev oz. od grajskih podložnikov; celo papež je s posebno listino potrdil to desetino. Istega leta je štajerski vojvoda Otokar VI. Traungauski podaril samostanu od svojega laškega gospostva vas Grahovše z vsemi prikljinami (z gozdovi, pašniki, potoki, z vso obdelano in neobdelano zemljo in seveda z vsemi podložniki). Iz teh darov razvidimo, da je bila prvotna samostanska posest zaradi pretežnega gozdnega značaja nezadostna za potrebe 29-članske samostanske družine (prior, 12 očetov, 16 bratov). Omenjeni darovi bi bili verjetno zadostovali za redno preživljanje, niso pa zadostovali za veliko nalogo, ki bi jo bila morala opraviti samostanska družina: zasilne lesene stavbe (barake), v katerih so tedaj živeli v obeh samostanih, v Jurkloštru in v Marijini vasi, ter obe leseni cerkvi bi bilo treba postopoma nadomestiti z zidanimi, predvsem pozidati obe cerkvi. Kakor že vemo po podatkih iz žičkega samostana, so tam pozidali obe cerkvi v 30 letih po ustanovitvi, torej bi v Jurkloštru pričakovali pozidavo nekako okrog leta 1200, vendar doživimo tega leta razpust samostana.

Vrhovno vodstvo kartuzijanskega reda je hotelo ozdraviti krizo na ta način, da je poslalo v Jurklošter uglednega meniha Odon iz Novare (Novara je mesto v Italiji), ki je postal prior našega samostana leta 1189. Odon je v Jurkloštru napisal knjigo svojih pridig (ob razpustu je knjiga prišla v žički samostan), vendar krize v samostanu ni mogel rešiti. Napotil se je v Rim in papežu osebno sporočil (leta 1190), da odstopa kot jurkloštrski prior, ker za samostan ne vidi rešitve. Po vrnitvi iz Rima se je Odon naselil v kraju Tagliacozzo v Italiji, kjer je umrl 15. 1. 1198 v starosti 98 let. Cerkev ga je razglasila za blaženega. Zanimivo je, da so v postopku za to razglasitev izpovedale priče, da je bil

Odon prior kartuzijanskega samostana na Slovenskem (»in Sclavonia«) in da je moral v tem samostanu prenašati razne krivice, ki mu jih je prizadejal tamkajšnji škof.

Ker se starejša kartuzijanska zgodovinska kronika večkrat sklicuje na te škofovske krivice in preganjanja, si moramo to stvar bolj ogledati. Pristojni škof za Jurklošter je bil oglejski patriarh, toda ta pri teh obdolžitvah ni bil mišljen. Nobenega dvoma ni, da zadevajo te obdolžitve krškega škofa kot naslednika ustanovitelja Jurkloštra. Vsa škofova krivda je bila v tem, da zaradi spremenenih razmer ni imel več interesa, da bi še povečeval darove, ki jih je samostan že dobil od krške škofije.

PODOBA VOJVODE LEOPOLDA VI. NA NJEGOVEM PEČATU IZ LETA 1206. — NA ŠCITU IMA ŠTAJERSKI GRB, NA ZASTAVI PA AVSTRIJSKEGA

Leta 1177 sta se namreč pobotala papež in cesar in od tedaj dalje so odpadli upi krškega škofa za večjo samostojnost ali celo za povečanje škofije, kot je to kazalo ob ustanovitvi Jurkloštra, zato Jurklošter zanj ni bil več zanimiv. Ko je šlo za preživljanje menihov, jim je še naklonil desetino iz Pilštanja, ko pa bi bilo treba prevzeti nase stroške zidave obeh cerkva in drugih samostanskih stavb, jih je verjetno odklonil in to je vsa njegova krivda.

Kartuzijani v Jurkloštru so tako ostali brez dobrotnika in zato so se najbrž začeli tudi njihovi medsebojni prepiri. Verjetno je ena skupina med njimi hotela obdržati dotedanje dohodek in zato zagovarjala stališče,

naj ostanejo kar pri lesenih cerkvah in barakah, ker za zidavo ni sredstev, druga skupina pa je verjetno zastopala mnenje, naj kljub pomanjkanju sredstev pričnejo z zidanjem in si s tem še zmanjšajo sredstva za preživljanje. Prepir je bil tu in mirno sožitje je bilo porušeno. Iz Velike kartuzije v Franciji so poslali vizitatorje, ki so zadevo preiskali in nato je generalni kapitelj (zbor) kartuzijanov pisal krškemu škofu Ekehardu, da odveže jurkloštrske redovnike od redovnih zaobljub (ko bi bil škof kartuzijane res preganjal, bi mu vrhovno redovno predstavništvo ne poverilo te zapu ne naloge). V pismu navajajo kot vzrok za ta ukrep, da v Jurkloštru ne morejo ali pa nočejo živeti po redovnih pravilih, zato je bolje, da se preselijo drugam, kot da bi dnevno kršili redovna pravila. Pismo zatrjuje, da je že za vsakega kristjana sramotno, da obljublja eno, dela pa drugo, za redovnike je pa to še sramotnejše. Krški škof Ekehard je nato res samostan razpustil, vendar ne samovoljno, ampak po pooblastilu vrhovnega predstojništva kartuzijanskega reda.

Kakor kaže, je ta razpust krškemu škofu kar prav prišel, saj zaradi spremenjenih razmer ni več tako gledal na kartuzijane kot njegov prednik Henrik in se je sedaj kar rad znebil nadležnih menihov. Glede vzroka za razpust uporablja škof Ekehard še ostrejšje izraze kot kartuzijansko pismo. V listini od 13. 4. 1200 je zapisal, da so se redovniki v Jurkloštru v nasprotju s svojimi redovnimi zaobljubami preveč navezali na imovino in tako omadeževali svoj red. Ko našteje ukrepe vrhovnega predstojništva kartuzijanov, jih nekako pohvali, ko piše, da so raje razpustili jurkloštrsko skupnost, kot da bi ti grešniki še naprej pod nazivom bratske skupnosti javno teptali redovna pravila. Da bi pa samostanska posest ne ostala neizkoriščena, je škof Ekehard v isti listini odredil, naj se na samostanskem posestvu naseli zbor (kapitelj) duhovnikov — kanonikov s proštom na čelu, ki naj uživa dotedanje samostansko posest z desetino iz Pilštanja vred. Iz poznejših listin izvevmo, da se kanoniki niso naselili v samostanu očetov v Jurkloštru, ampak v samostanu bratov v Marijini vasi, kjer so bile tudi samostanske njive. Kanonikov je bilo najbrž 12, torej več kot polovico manj od kartuzijanov, zato so se laže preživljali. Leta 1205 jim je oglejski patriarh dovolil tudi pokopališče v Marijini vasi. V dovolilni listini piše, da je

(Nadaljevanje na 9. strani)

(Nadaljevanje z 8. strani)

krajevni župnik Wargendus, ki ima pravico pokopavanja, privolil v novo pokopališče s pogojem, da če umrli kaj zapusti cerkvi, si to delijo na pol župnik in kanoniki v Marijini vasi, ki bodo oskrbovali pokopališče. S tem so kanoniki dobili spet nov vir dohodkov, nam pa bi bila danes najdba ostankov pokopališča v Marijini vasi zanesljiv dokaz za lokacijo samostana, za katerim ni ostalo nobenega sledu. Wargendus je moral biti župnik iz Pilštanja, ki je bil tedaj edini župnik na vsem posestvu krškega škofa na Kozjanskem.

Žički samostan si je med tem časom že opomogel. Poleg obeh cerkva, v zgornjem samostanu in v Špitaliču, so si postopoma pozidali tudi druge stavbe in samostan se je lepo razvijal. Zdaj so se začeli žički menihi zanimati tudi za Jurklošter; žal jim je bilo, da je ta njihov bratski samostan propadel po krivdi sobratov. Verjetno si je kdo od kartuzijanov ogledal Jurklošter in se zanimal za zapuščeni samostan očetov. Kanoniki v Marijini vasi so za to izvedeli in so se zbal za svoj obstoj. Poslali so svojega prošta Konrada k stolni cerkvi v Krko na Koroškem, kjer ga je pa stolni prošt Ulrik potolažil in mu dal zagotovila, da krška škofija ne bo opustila njihove naselbine v Marijini vasi. V tolažbo jim je stolni prošt Ulrik podaril še 4 kmetije.

Prior Nikolaj v žičkem samostanu pa ni miroval. Našel je dobrotnika, ki je bil pripravljen obnoviti kartuzijanski samostan v Jurkloštru. To je bil vojvoda Leopold VI. Babenberški.

V dobi, ki jo obravnavamo, to je v 12. in 13. stoletju pa tudi še pozneje, je bilo slovensko ozemlje razdeljeno med posamezne fevdalce (plemiče). Vsak plemič si je hotel svojo posest povečati; to so dosegli z nakupi, z medsebojnimi porokami in z delovanjem. Na svojih posestvih so si na strminah zidali utrjene gradove, v dolinah pa so važnejšim naseljem podeljevali mestne ali trške pravice; skrbeli so za prometne zveze in so pozidali tudi mnogo cerkva in samostanov. Že iz zgodovine žičkega samostana vemo za plemiško rodbino Traungavskih, ki so ustanovili ta samostan. Traungavci so 1192 izumrli in njihovo dediščino je prevzela plemiška rodbina Babenberžanov. Ta rod je tedaj že več kot 100 let (od 976) vladal v Avstriji (tedaj je Avstrija proti jugu segala samo do Semmeringa), sedaj so pa avstrijski vojvodski časti pridružili še naslov štajerskega vojvode. S Traungavsko dediščino so Babenberžani prevzeli tudi pokroviteljstvo nad žičkim samostanom in obsežno posest laškega gospostva.

Zadnji iz rodu Traungavcev, štajerski vojvoda Otokar VI., je zbolel za gobavostjo in je umrl v starosti 30 let brez otrok ter bil pokopan v žičkem samostanu. Že 6 let pred smrtjo je sklenil z Babenberžani dedno pogodbo

*Ecce quedā paucula gesta
sue religiosa pconia i
cliti ducis leupoldi mī
fidatoris. a quodā sueno
cellicola richmice sine p
supcois calūpnia dictitata.
Laudes aliquātulas cellā
cōmēdand. frēs ⁊ noui
cios/partim informand.
Postquā parui codicem
audēs cōpilau. illd nō siq
fluū/fore reputau.
Prīncipis egregij/hi diu
na gesta, ex leipis attā
men/que ō manifestā.
Nūc leupoldi recodā/mī*

JURKLOŠTRSKI ROKOPIS IZ SREDINE 13. STOLETJA. — ZACETEK TEKSTA
O USTANOVITELJU JURKLOŠTRA VOJVODI LEOPOLDU VI.

in ker ni zapustil potomcev, so dediščino prevzeli Babenberžani. Tedaj je iz rodu Babenberžanov vladal avstrijski vojvoda Leopold V. V današnjem jeziku bi rekli, da je bil svetovni pustolovec. Ob povratku s križarske vojne je leta 1192 ugrabil angleškega kralja Riharda Levjesrčnega, s katerim sta se bojevala, in ga izročil nemškemu cesarju, ki ga je obdržal v ječi. Vsa Anglija je zbirala denar za visoko odkupnino, katero so morali plačati, da so kralja izpustili. (To zgodbo je opisal angleški pisatelj Walter Scott v romanu Ivanhoe in po tem romanu je bil posnet tudi film.) Z odkupnino se je okoristil tudi vojvoda Leopold V. in je s temi sredstvi zgradil mestno obzidje na Dunaju in v nekaterih drugih mestih pod njegovo oblastjo. Štajerske posesti, ki jo je prav tedaj podedoval po Traungavcih, Leopold V. ni mogel dolgo uživati. V božiču 1194 je prispel v Gradec, kjer je bila napovedana viteška tekma (turnir). Toda na poledici se je vojvoda ponesrečil: pa-

del je s konja in si zlomil nogo tako nesrečno, da so mu jo morali odrezati; pri tem je dobil zastrupitev krvi in v nekaj dneh je umrl. Kot avstrijskega in štajerskega vojvoda ga je nasledil njegov sin Friderik I., čez štiri leta pa drugi sin Leopold VI.

Za zgodovino Laškega je vlada vojvode Leopolda VI. (zgodovinarji ga imenujejo »Slavni«) izrednega pomena (vladal 1198—1230). Laško gospostvo je bilo tedaj precej obsežno: na zahodu je segalo do Trbovelj, na severu skoraj do Žalca in Celja, na vzhodu do Kalobja, Jurkloštra in do Šmarja pri Sevnici, na jugu pa preko Save, tako da je obsegalo Radeče in okoli. Obseg tega gospostva je bil večji kot poznejši laški okraj ali sedanja občina. Za prejšnje fevdalce, ki so bili posestniki laškega gospostva, ta posest ni pomenila več kot ostale posesti, odkoder so dobivali dohodke.

(NADALJEVANJE PRIHODNJC)

*naše
delo* 9

NAVODILA KMETOM

DA NE BI ZAMUDILI ROKOV V POSTOPKIH O ODMERI PRISPEVKA ZA STAROSTNO ZAVAROVANJE

Davčna uprava občine Laško je na podlagi zakona o starostnem zavarovanju kmetov in občinskih odlokov, sprejetih po pooblastilu iz tega zakona pristopila k izvajanju teh predpisov.

Prva dela in opravila so torej v teku, zato bo prav, da bi bili zavezanci prispevka (kmetje) o postopku, ki bo tekel v prihodnjih mesecih, pobliže seznanjeni.

Čeprav bo prispevek za starostno zavarovanje kmetov pobirala davčna uprava, nima ta prispevek ničesar skupnega z drugimi davki in datjavami, ki jih prav tako pobira in izterjuje davčna uprava. Nasprotno: **z zakonom je določeno, da se sredstva (prispevek za starostno zavarovanje) ločeno knjižijo v knjigovodstvu in tudi ločeno od drugih davkov zbirajo na posebnem računu.** Prvo, o čemer se bodo kmetje-zavezanci prispevka za starostno zavarovanje srečali v upravnem postopku, **bodo odločbe o določitvi dveh akontacij za leto 1972, ki morata biti plačani:**

— prva akontacija do 31. avgusta 1972 in

— druga akontacija do 30. novembra 1972.

Vsaka akontacija bo znašala po 250,00 dinarjev. Ker gre torej za akontacijo, bo za vsakega zavezanca določena v enakem znesku.

Odločbo o dveh akontacijah bodo prejeli zavezanci zato, da bi se sredstva začela zbirati že med tem, ko bo tekla redna odmera prispevka, ki bo predvidoma zaključena do konca

novembra 1972. Do takrat bo namreč za vsakega zavezanca prispevka po vseh opravljenih vmesnih postopkih izdelana in vročena dokončna odločba o odmeri prispevka za leto 1972. Po tej dokončni odmerni odločbi bo treba takrat plačati le še razliko, ki se bo pokazala med dokončno odmerjenim prispevkom ter do takrat vplačanimi akontacijami.

Drugi del postopka, ki bo tekel vmes — po vročitvi odločbe o akontaciji in do odločbe o dokončni odmeri prispevka — pa bo terjal poleg v ta dela pritegnjenih občinskih organov tudi precejšnje zanimanje in sodelovanje samih kmetov-zavezancev prispevka.

Zakon o starostnem zavarovanju kmetov nalaga namreč davčni upravi, da objavi zavezancem višino prispevka na način, kakor ga določi občinska skupščina. Skupščina občine Laško je s posebnim odlokom določila, da bo višina odmerjenega prispevka objavljena v obliki seznamov (razporedov) izdelanih po področjih krajevnih skupnosti. Ti seznamni bodo 15 dni razgrnjeni in na vpogled pri pristojnih krajevnih uradih občine; za tista področja, kjer krajevnih uradov ni, pa v sprejemni pisarni občine Laško.

Računamo, da bodo seznamni izdelani in pripravljeni za razgrnitev proti koncu avgusta ali v začetku septembra 1972. Vsak zavezanec-kmet bo torej na teh mestih razgrnitve imel možnost, da se seznani z zneskom odmerjenega prispevka ter vsemi drugimi podatki iz tega seznama. Vsak, ki misli in presodi, da v seznamu navedenega zneska ne bi

mogel plačati, ima možnost, da v 15 dneh po objavi vloži zahtevek za ugotovitev zmožnosti plačevanja odmerjenega prispevka. Zahtevek za ugotovitev zmožnosti plačevanja se lahko vloži v tem roku pri pristojnem Krajevnem uradu ali pa pisмено ali usno na zapisnik v sprejemni pisarni občine Laško. V svojem zahtevku mora kmet-zavezanec prispevka, ki meni, da odmerjenega prispevka ne bo mogel plačati, navesti tudi vse razloge, ki takšen zahtevek dovolj tehtno upravičujejo.

Vložene zahtevke bo obravnavala od občinske skupščine imenovana komisija. Komisijo sestavljajo: predstavnik občinske skupščine kot predsednik komisije, predstavnik kmetijske organizacije z območja občine, socialni delavec iz upravnega organa občine in dva predstavnika krajevnih skupnosti, s čigar področja bo komisija obravnavala posamezne primere. Po oceni v zahtevku navedenih okoliščin in upoštevajoč gospodarski položaj kmeta-zavezanca, bo komisija odločila, v kakšnem obsegu (v celoti ali delno) se zahtevku ugodí ali ne ugodí. O svoji odločitvi in o dolžnem znesku, ki ga naj kmet-zavezanec prispevka plača, bo komisija obvestila davčno upravo.

Davčna uprava bo potem izdala dokončno odločbo o odmeri prispevka; tudi zoper to odločbo bo kmet-zavezanec prispevka še imel pravico, da v 15 dneh po prejemu odločbe vloži pritožbo. O tej pritožbi bo odločala posebna komisija in v upravnem postopku tudi odločila dokončno. Pri tem je treba poudariti, da vložena pritožba ne bo zadržala izvršitve odločbe.

Iz povedanega sledi, kako odločujoče in nadvse važno bo, da bo sleherni kmet-zavezanec prispevka za starostno zavarovanje spremljal te postopke, se zanje zanimal bodisi pri svojih krajevnih uradih, v sprejemni pisarni občine Laško ali na davčni upravi ter se v zakonitih rokih posluževal pravic, ki jih daje zakon o starostnem zavarovanju kmetov.

Končno naj povem, da bodo v teh postopkih obravnavani glede plačila prispevka za starostno zavarovanje tudi vsi tisti, ki osebno sicer niso zavarovanci, so pa lastniki kmetijskih zemljišč in so po zakonu dolžni plačevati prispevek za starostno zavarovanje za osebe, ki imajo lastnost zavarovanca.

Prizadevali si bomo, da vas bomo tudi v naslednjih številkah »Našega dela« seznanjali o vsem, kar bo še novega okrog postopka glede prispevka za starostno zavarovanje kmetov.

LEV TIČAR

POZIV

ZA VLOŽITEV DAVČNE NAPOVEDI ZARADI ODMERE DAVKA NA DOLOČENE PREMOŽENJSKE PREDMETE

DAVČNA UPRAVA SKUPŠČINE OBČINE LAŠKO

na podlagi 145. člena zakona o davkih občanov (Uradni list SRS, št. 7-73/72)

ponovno poziva

vse lastnike gozdov, ki imajo gozdna zemljišča na območju občine Laško in jim kmetijstvo ni osnovni vir za preživljanje, da vložijo davčno napoved zaradi odmere davka na določene premoženjske predmete.

Napoved je treba vložiti v podaljšanem roku najkasneje do 31. julija 1972 na predpisanem obrazcu, ki je na voljo v sprejemni pisarni Skupščine občine Laško.

Zavezancem, ki prijavijo tudi v tem roku ne bi vložili, bo davek odmerjen po uradno zbranih podatkih z uporabo kazenskih določb iz 247. člena zakona o davkih občanov.

DAVČNA UPRAVA

ZDRAVSTVENI DOM CELJE

RAZPORED ZOBOZDRAVSTVENE DEŽURNE SLUŽBE

ZA JULIJ IN AVGUST 1972

V juliju in avgustu 1972 bo zobozdravstvena dežurna služba pri Javni zobni polikliniki Celje nudila prvo pomoč v nujnih primerih ob sobotah od 14.—19. ure in nedeljah ter praznikih od 9.—18. ure.

1972	Zdravnik	Medicinska sestra
15. 7. in 16. 7. Zobna polikl. Celje	Dr. Skoberne Zlatan	Zapušek Ana
22. 7. in 23. 7. "	Dr. Zabukošek Franc	Stih Milka
29. 7. in 30. 7. "	Dr. Krolo Zvone	Gregl Vera
5. 8. in 6. 8. "	Dr. Gradt-Naglič Erika	Suster Jerica
12. 8. in 13. 8. "	Dr. Fidler Franc	Budna Sonaja
19. 8. in 20. 8. "	Dr. Koren Marjan	Gorenjak Slava
26. 8. in 27. 8. "	Dr. Kogovšek Albin	Božič Janja
2. 9. in 3. 9. "	Dr. Herman Boris	Glančnik Helga

Most preko Savinje v Šmarjeti zaprt

Ker nekateri uporabniki niso upoštevali našega opozorila in ker je sedaj leseni prečnik že toliko popustil, da je postal prehod za pešce nevaren, smo morali iz varnostnih razlogov most tudi za pešce zapreti.

Vse občane prosimo, naj ne hodi-
jo čez most, dokler ne bo popravljen. Še posebej opozarjamo starše, naj poučijo otroke o nevarnosti, ki jim preti pri uporabi mostu.

Tisti, ki tudi tega opozorila ne bi upoštevali, prevzemajo polno odgovornost za škodo in osebno varnost, ki bi jo zaradi tega utrpeli.

KS RIMSKE TOPLICE

IZ ZAKLADNICE LJUDSKE MODROSTI

VREMENSKI PREGOVORI

JULIJ

Aleš soparen in suh,
napravi za zimo si dober kožuh. (17.)

Če Magdalena v dežju stoji,
dolgo, slabo poletje preti. (22.)

Kakršno v juliju je vreme bilo,
januar prav tako obnašal se bo.

AVGUST

Vreme, ki ga Lovrenc naredi,
célo se jesen drži. (10.)

Če Lovrenc je jasen,
bo grozdec strden
in vinar bo glasen,
prijetna jesen.

Če Jerneja veter zjasni,
lepo vreme še dolgo trpi. (24.)

Kakor zadnji dan avgusta,
taka jesen bo — lepa ali pusta.

GIBANJE PREBIVALSTVA

SMRTI

- SUHODOLČAN Jožef, (43), strojevodja, Globoko 16/a
- PLATOVNJAK Alojz (68), kmetovalec, Blatni vrh 9
- ZIMSEK Ivan (60), žagar, Paneče 41
- SMIT Jožef (62), preužitkar, Polana 27

»Naše delo« izhaja mesečno — Izdaja Skupščina občine Laško — Urejuje uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik Lev TIGAR — Uredništvo in uprava: Laško, Ulica Borisa Kraigherja 2, telefon 73-045, interna številka 4 in 6 — Cena za vsako številko 1 din — Ziro račun pri Službi družbenega knjigovodstva, podružnica Laško št. 5071-637-55 — Rokopise, objave in oglase za vsako številko sprejemamo do 15. dne v mesecu — Nenaročenih rokopiesov ne vračamo — Tisk in kličjeji AERO kemična in grafična industrija Celje

RAZPORED DEŽURNE SLUŽBE VETERINARSKÉ POSTAJE LAŠKO

ZA JULIJ IN AVGUST 1972

V juliju in avgustu 1972 bo dežurna služba Veterinarske postaje Laško poslovala po naslednjem razporedu:

1972	Zivinozdravnik	Telefonska številka
15. 7. — 17. 7.	Dipl. vet. Kolman Jakob, Laško	73-979
22. 7. — 24. 7.	Malenšek dr. Slavko, Laško	73-996
29. 7. — 31. 7.	Dipl. vet. Vahtar Boris, Radeče	(klicati LM Radeče)
5. 8. — 7. 8.	Dipl. vet. Kolman Jakob, Laško	73-979
12. 8. — 14. 8.	Malenšek dr. Slavko, Laško	73-996
19. 8. — 21. 8.	Dipl. vet. Vahtar Boris, Radeče	(klicati LM Radeče)
26. 8. — 28. 8.	Dipl. vet. Kolman Jakob, Laško	73-979

Dežurstvo v zgoraj navedenih dneh traja od 12. ure prvega dne do 7. ure zjutraj tretjega dne.

Dežurni veterinar opravlja umetno osemenjevanje v času dežurstva na poziv lastnika plemenice na določenem mestu.

ZDRAVSTVENI DOM CELJE

RAZPORED DEŽURNE SLUŽBE

ZA JULIJ IN AVGUST 1972

V juliju in avgustu 1972 bo dežurna služba zdravnikov za območje Laško in Rimske Toplice (od sobote popoldan do ponedeljka zjutraj tudi za območje Radeče) in k temu spadajoče okolice poslovala po naslednjem razporedu:

1972	Zdravnik	Medicinska sestra ali bolničarka
10. 7. — 16. 7.	ZP Laško Dr. Dolanc Jože	Turin Elizabeta
17. 7. — 23. 7.	ZP Laško Dr. Baburak-Grakalič Vesna	Turin Elizabeta
24. 7. — 30. 7.	ZP Laško Dr. Velikonja Tone	Kozmus Marjana
31. 7. — 6. 8.	ZP Laško Dr. Dolanc Jože	Maroša Marija
7. 8. — 13. 8.	ZP Laško Dr. Baburak-Grakalič Vesna	Turin Elizabeta
14. 8. — 20. 8.	ZP Laško Dr. Velikonja Tone	Kozmus Marjana
21. 8. — 27. 8.	ZP Laško Dr. Dolanc Jože	Maroša Marija
28. 8. — 3. 9.	ZP Laško Dr. Baburak-Grakalič Vesna	Turin Elizabeta

Potrebni obiski na domu naj se naročajo pri posameznih zdravnikih do 12. ure. Vsi bolniki in poškodovanci, ki jim je potrebna nujna pomoč, naj se javljajo izven rednega delovnega časa dežurnim v ambulantni.

PIVOVARNA LAŠKO

**PIJTE PRIZNANO
LAŠKO PIVO!**